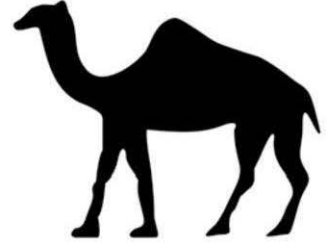

Zengin batı cephesinde yeni bir şey yok!

Yazan: Toprak Işık

Medyanın taraflılığı kameramanın, muhabirin, haber yazarının, televizyon spikerinin dünya görüşlerinden mi kaynaklıdır? O medya kuruluşlarının patronları yok mudur? O patronlar, belli bir toplumsal sınıfın temsilcisi değil midir?

İnsanlar Neden Savaşı? Niki Walker, kalemini bu sorunun yanıtını vermek için koşturmuş. **Yapı Kredi Yayınları** tarafından ülkemiz okuruna sunulan kitabın çevirmeni Şahika Tokel... Hedef kitle ilk gençlik...

Kitapta anlatım bozuklukları ve kulak tırmalayan cümleler ne yazık ki epeyce fazla. İki örnek:

“Ama çatışmalar ve savaşlar çıktığında BM savaşı durdurmak ve şiddetsiz bir çözüm yolu bulmak için ülkeleri ortak bir diyalog kurmaya davet etmeye çalışır.”

“Bu aslında, savaşı kazananın neler olduğunu anlatma fırsatına sahip olduğunu söylemenin bir yoludur.”

Ortalama bir okur yukarıdaki cümlelerin sorunlarını kolayca fark edecektir. Dil konusunda yeterli özenin gösterilmemiş olduğu çok açık.

Kitap, savaşın öncesinde çatışmaları ele alarak başlıyor. Toprak, iktidar hırsı,

eşitsizlik, yetersiz kaynaklar ve güvenlik arayışı ilk akla gelen çatışma nedenleri arasında... Küresel çatışmaların çoğu, aynı anda bunlardan birkaçına birden dayanıyor. Din, cinsiyet ya da etnik kimliğin baskı nedeni olabildiğini hepimiz biliyoruz. Bir insanın teninin renginden dolayı eziyet görmesine sadece filmlerde rastlanmıyor.

Toprak... Şiirlerde, marşlarda vatan, memleket, yurt... Aynı zamanda zenginlik kaynağı. Hâlâ dünyanın sayısız köşesinde toprak anlaşmazlıkları yüzünden kan dökülüyor. Bu saptamaların altına Niki Walker’la birlikte herkes imza atar.

Savaşın doğurduğu kısır döngüyü anlatan güzel bir de akış diyagramı var **kitapta**. Süreç, silahlara ve askerlere harcanan parayla başlıyor. Böylece daha fazla kaynak ihtiyacı doğuyor ve bu kaynakları elde etmek için savaşmak gerekiyor. Savaşın galibi, gasp ettiği kaynakları satıp misliyle silah olarak savaşı sürdürüyor. Bu diyagrama bakan dikkatli okur, yazara sormadan edemez: İyi de silah tüccarları nerede? Onlar da dâhil edilseydi, döngünün kısırılığı kalkardı ortadan. Üstelik yazar, Başkan Reagan’ın, İran-İrak savaşında hem desteklediği Irak’a hem de düşman ilan ettiği İran’a silah sattığını hatırlayacak yaşta.

Somali, Kenya, Etiyopya ve Ruanda’daki savaşlardan bahsedilmiş; Afganistan’ın içinde kavrulduğu ateş çemberine geniş yer verilmiş. Taliban’ın geçmişi ve bugünü anlatılmış ama Taliban ve benzeri vahşi oluşumların Batı ile ilişkisine hiç değinilmemiş. Daha da önemlisi, milyonlarca insanı vakitsiz toprağın altı-

İnsanlar Neden Savaşı?

Çatışma, Savaş ve Barış

Niki Walker

Türkçeleştiren: Şahika Tokel

Yapı Kredi Yayınları, 80 sayfa

na gönderen iki dünya savaşı hiç hatırlanmamış bile. Emperyalizm bir kez olsun cümle içinde kullanılmamış. Pazara ulaşmak, ürettiği malları satmak için kan dökmekten çekinmeyen kapitalist ülkeleri anma zorunluluğu hissetmeyen yazar, şöyle hoş bir saptamada bulunmuş: “(...) dünyadaki pek çok ülke, petrolü satmak için çıkararak bir avuç ulustan alır. Ülkeler bu petrole erişimlerinin tehdit altında olduğunu hissedince çatışma çıkar.”

Ne kadar naif bir yaklaşım. Petrole ihtiyaç duyan pek çok ülke var. Bir de bu petrolü sırf satmak için çıkararak bir avuç ülke... İhtiyaç duyan ülkeler, ihtiyaçlarına erişimlerinin tehdit altında olduğunu hissedince çatışmak zorunda kalıyorlar. Vietnam'ın petrole ihtiyacı var mı? Kimin yok ki. Ama yirminci yüzyılda büyük devletleri sıraya dizip tokatlayan, ABD'yi Hollywood'a kadar kovalayan bu hırçın ülke, muazzam savaş becerisini, petrol zengini bir coğrafyaya çökmek için kullanmayı akıl edememiş nedense.

ABD, nerede petrol varsa silahını kapıp oraya demokrasi götürmek için koşuyor. Oysa kendine yetecek kadar petrolü var ve buna rağmen başkalarına ait petrol kuyularına hücum etmeden duramıyor.

Eleştirel düşünce kapsamında gençlere bir önerisi var yazarın: Okuduğunuz haberlere, doğruluğunu sorgulamadan inanmayın, diyor. Çünkü haberciler de insanmış ve yaptıkları işe, ister istemez kendi kişisel yorumlarını katarlarmış. El insaf! Medyanın tarafılığı kameramanın, muhabirin, haber yazarının, televizyon spikerinin kişisel dünya görüşlerinden mi kaynaklıdır? O medya kuruluşlarının patronları yok mudur? O patronlar, belli bir toplumsal sınıfın temsilcisi değil midir? Meselenin bu tarafına dikkat çekmek Bayan Walker'ın aklına gelmemiş.

Günümüz savaşlarının birincil nedeni emperyalistlerin doyuramadıkları kâr hırsıdır. Kendi kötülükleri ile yüzleşmek bakımından zengin Batı cephesinde yeni bir şey yok. Ve savaş mağdurlarının artık bu masallara karınları tok. Çünkü buralar hep kan, hep gözyaşı... ■

Dilin akıcılığı ve açıklığı ★★☆☆☆

Bilgilerin çağdaşlığı ve bilimselliği ★★☆☆☆

Konunun işlenişi ★★☆☆☆

Hedef kitleye uygunluk ★★☆☆☆

Grafik tasarım ve baskı kalitesi ★★★★★